

**Tryb rekrutowania i wynagradzania uczestników badań naukowych
prowadzonych w Instytucie Psychologii UJ**

Poniższe wytyczne stosują się do badań naukowych prowadzonych przez pracowników, doktorantów i studentów Instytutu, z afiliacją IPs UJ.

Tryb rekrutowania uczestników badań:

1. Niezależnie od przyjętego sposobu rekrutowania uczestników, za formę i treść zaproszenia do badań odpowiada kierownik projektu, a w przypadku projektu studenckiego lub doktoranckiego - opiekun naukowy. Zapraszanie uczestników do badań przez portale społecznościowe jest obecnie przyjętą formą rekrutacji, przy czym dobrą praktyką jest zamieszczanie w ogłoszeniu linku do profesjonalnie przygotowanej strony projektu badawczego i/lub strony IPs.
2. Należy ze szczególną ostrożnością podejmować decyzje tam, gdzie badania w jakiś sposób łączą się z dydaktyką (niezależnie od tego, czy studenci lub doktoranci występują w roli uczestników badania, czy w roli badaczy). Prowadzenie badań w ramach kursu powinno mieć przede wszystkim cel dydaktyczny. Jeżeli program kursu przewiduje udział w badaniach, informacja o tym powinna znaleźć się w opisie kursu. Niedopuszczalne jest uzależnianie zaliczenia kursu od udziału w badaniach naukowych prowadzonych przez koordynatora kursu. Jeśli udział w badaniach pozwala na uzyskanie np. dodatkowych punktów czy podniesienie oceny, koordynator powinien zapewnić studentom niewyrażającym zgody na udział w badaniach alternatywny sposób uzyskania tych korzyści, wymagający porównywalnego nakładu pracy. Wyjątek od tej reguły stanowią kursy z założenia powiązane z badaniami, np. „Elementy prowadzenia badań naukowych w psychologii” i „Udział w badaniach naukowych w psychologii”.
3. Rekrutowanie uczestników badań prowadzonych przez inną osobę „w drodze do laboratorium” lub w przerwie między badaniami należy uznać za nieuczciwe i jako takie nie powinno mieć miejsca. Może przyczynić się do konfliktów między badaczami i obniżenia jakości badań.

Tryb wynagradzania uczestników badań:

4. Spośród różnych form wynagradzania uczestników badań zaleca się wynagrodzenie finansowe, jako zgodne z prawem i praktyką społeczną, a równocześnie umożliwiające dostosowanie jego wysokości do rzeczywistego nakładu pracy uczestników.
5. Ustalając formę wynagrodzenia rzeczowego dla uczestników badania należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:
  - a. forma wynagrodzenia powinna być adekwatna do czasu i wysiłku włożonego przez uczestników badania.
  - b. należy unikać podawania w ogłoszeniu o badaniach nazw firm i instytucji, jeśli nie nawiązały one oficjalnie współpracy z IPs w zakresie prowadzonych badań. Podobnie należy unikać podawania marek produktów.
  - c. forma wynagrodzenia nie może naruszać prestiżu zawodu psychologa/naukowca i dobrego imienia Instytutu Psychologii.

6. Jeśli studenci uczestniczą w badaniach i uzyskują za nie punkty ECTS, to nie powinni otrzymywać innego wynagrodzenia.
7. Udzielenie informacji zwrotnej o wynikach badania nie powinno być traktowane jako forma wynagrodzenia. Powinno ono mieć miejsce wyłącznie na życzenie uczestnika badań, a forma powinna być dostosowana do tematu badania oraz uwzględniać skutki, jakie może ponosić uczestnik badania w związku z uzyskaniem tych informacji. Zaleca się daleko posuniętą ostrożność w formułowaniu informacji zwrotnych.
8. W sytuacji badania z udziałem osób niepełnoletnich lub dorosłych prawnie ubezwłasnowolnionych decyzję o udziale w badaniu podejmują rodzice/opiekunowie prawni, z nimi również należy ustalić formę wynagrodzenia. Jeśli badania prowadzone są na terenie placówki, to sposób rekrutacji uczestników i przebieg badań należy przedstawić jej kierownictwu. Zarówno decyzja o udziale, jak i o odmowie udziału w badaniach nie może nieść ze sobą ryzyka stygmatyzacji, nie może też być w żaden sposób wymuszona. Dobrą praktyką jest zaproponowanie grupie niebiorącej udziału w badaniach jakiejś innej formy zajęć.

P. Polow

Olgiosł

Christy Forstree-Finner

Dan Hamer

Marek Kozlak

Edyta Nowak

Z. Szymielec

Aliza Gromka